

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

NSMOT 2024 05 08
NSMOT 24/05/08/01

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 24-7410 "ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO 2023 M. SAUSIO 27 D. ĮSAKYMO NR. A1-50 DĖL 2021-2030 METŲ PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS ŠEIMOS POLITIKOS STIPRINIMO PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. 09-004-02-05-02 PLĖTOTI ĮRODYMAIS PAGRĪSTAS PROGRAMAS IR TRŪKSTAMAS SPECIALIZUOTAS PASLAUGAS, SKIRTAS ŠEIMOMS, VAIKAMS IR JAUNIEMS ŽMONĖMS" APRAŠO PATVIRTINIMO" PAKEITIMO

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas (toliau - NSMOT) teikia pastabas dėl teisės akto projekto Nr. 24-7410 "Įsakymas dėl Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. A1-50 dėl 2021-2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos šeimos politikos stiprinimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 09-004-02-05-02 plėtoti įrodymais pagrįstas programas ir trūkstamas specializuotas paslaugas, skirtas šeimoms, vaikams ir jauniems žmonėms" aprašo patvirtinimo" pakeitimo (toliau - projektas):

1. NSMOT susirūpinimą kelia 2.6.2.2 punktas, kuris numato, kad atranka gali būti neatliekama, jei savivaldybės taryba suteikė įgaliojimus socialinių paslaugų įstaigai, kuri yra savivaldybės biudžetinė įstaiga arba viešoji įstaiga, kurios savininkė yra savivaldybė, teikti palydėjimo paslaugą jaunuoliams.
  - 1.1. Taikant minėtą nuostatą, kyla rizika, kad daugelyje savivaldybių atranka nebus vykdoma ir nevyriausybines organizacijas (toliau - NVO) neturės realios galimybės įsitraukti kaip partneriai teikiant šią paslaugą.
  - 1.2. NSMOT narių patirtis rodo, kad lyginant su kitomis paslaugomis, pavyzdžiui, kompleksinėmis, NVO nėra įsitvirtinusios kaip partneriai visos šalies mastu. Kompleksinių paslaugų atveju, ankstesnio programavimo periodo reikalavimai ne tik užtikrino NVO įtraukimą buvusio periodo laikotarpiu, bet ir suformavo ilgalaikes partnerystes ir leido įsitvirtinti naujame. Tuo tarpu palydėjimo paslaugos yra kur kas labiau specializuotos, naujesnės ir mažesnės savo apimtimi. Šių paslaugų teikėjų tinklas šalies mastu nėra pilnai išvystytas, o partnerystės daugelyje savivaldybių dar nesusiformavusios. Todėl svarbu sudaryti sąlygas NVO įsitraukimui ir skirti tam papildomo dėmesio. Kitu atveju - daugelyje savivaldybių paslaugų teikėjais liks savivaldybių biudžetinės įstaigos.
  - 1.3. Pabrėžtina, kad neįtraukiant kitų partnerių, stabdoma paslaugos plėtra, o jos poveikis labai ribotas. NSMOT narių patirtis rodo, kad dalyje savivaldybių, kuomet paslaugą teikia biudžetinės įstaigos, yra išlaikoma buvusi globos įstaigų infrastruktūra - palydėjimo paslauga teikiama globos įstaigose, jas teikia tie patys darbuotojai, todėl jaunuolių gyvenimuose nėra kuriami reikšmingi pokyčiai. Tokia kryptis prieštarauja deinstitutionalizacijos procesui. Pastebėtina, kad įstaigos taip pat teikia paslaugas savo buvusiems klientams, vadinasi, tikslinės grupės aprėptis nėra plečiama.

1.4. Praktika taip pat rodo, kad paslaugos teikimą perduodant partneriams, stiprėja ir jos kokybė. Būtent šiuo atveju, NVO palydėjimo paslaugą teikia jau ilgai ir turi sukaupusios didesnę patirtį. Be kita ko, jaunuoliai dažnai labiau pasitiki NVO, o ne valstybinėmis institucijomis, joms lengviau atsiveria, o tai labiau skatina pokytį ir integraciją į visuomenę.

Atsižvelgiant į išvardintas priežastis, siūlome įtvirtinti nuostatą, kad visose savivaldybėse būtina partnerių atranka ir 2.6.2.2 punktą keisti taip:

~~2.6.2.2 yra atrinkti savivaldybės mero nustatyta tvarka. Atranka gali būti neatliekama, jei savivaldybės taryba suteikė įgaliojimus socialinių paslaugų įstaigai, kuri yra savivaldybės biudžetinė įstaiga arba viešoji įstaiga, kurios savininkė yra savivaldybė, teikti palydėjimo paslaugą jaunuoliams~~

2. NSMOT nariams kyla klausimų dėl finansuojamų veiklų formuluotės "14.2. Specialisto atlygio už dirbtą laiką išlaidos". NSMOT narių patirtis rodo, kad savivaldybėse tokia nuostata dažnai interpretuojama, kad finansuojamos tik kontaktinės valandos, t.y. tik tiesioginis darbas su pačiu jaunuoliu. Tuo tarpu paslaugos specifikacija lemia, kad ne mažiau kaip $\frac{1}{3}$ paslaugos apima ir nekontaktinį darbą, pavyzdžiui, planų rengimas, derinimas, tarpininkavimas tarp institucijų, tokių kaip švietimo įstaigos, savivaldybės administracija, užimtumo ir probacijos tarnybos. Todėl prašome patikslinimo, ar numatyta formuluotė apima ir nekontaktinį darbą bei kokia dalimi.

Direktorė

Aistė Adomavičienė